

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du Journal

«Travounk»

Varna

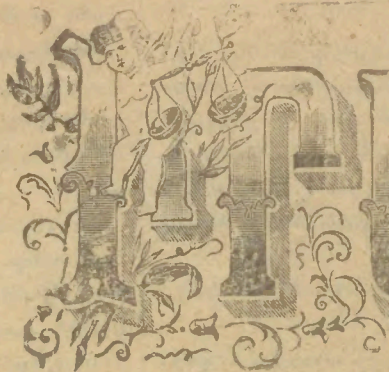
Редакция на

Вѣстникъ

«Нравуникъ»

Варна

Գրութիւնք եւ չէն
տրուիր

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇՈՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈՒԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 Ձր.

Վեցամսեայ 6 Ձր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Երկու քիւ մէկ ճրարով

Կիսակ 14 Ձր.

Վեցամսեայ 7 Ձր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօլ.

Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.

ԿԱՆԻՍԻԿ

ՄԱՆՈՒՅՄԱՆ ՏՈՂԸ

20 ՄԵՐ.

ԴԻՄԱԿԸ ՊԵՏԲ Է ՊԱՏՈՒԵԼ

«Օսմ. դժգոհ տարրերու Բարի-
զի Գանկը»-ով յոխորտացող և հան-
առանց հայանպատու ու եւ պայ-
մանի Անձէտ Ռիզայի գիրկը իյ-
նող մեր ծանօթ յեղափոխական
կուսակցութեան այսօրուան հի-
ասթափութիւնը չափ ու սահման
չունի. Օսմ. Խորհրդարանի շա-
բաթ օրուան նիստը եկաւ ան-
գամ մըն ալ ապացուցանել թէ
մենք որչափ իրաւունք ունենք
անվստահութեամբ վերաբերուե-
լու Անձէտ Ռիզայէ զեկափորուող
ժէօն թիւրք կուսակցութեան
մասին. Այդ նիստին մէջ համի-
տական ռէժիմին մամլոյ բռնա-
կալական օրէնքը վերստին գոր-
ծադրութեան գնելու համար
նախագահ Անձէտ Ռիզային ի
գործ դրած բռնութիւնը՝ Հայ,
Յոյն և Աղաւաղական թուրք երես-
փոխանները չի խօսեցնելու հա-
մար, այլեւս ամեն կասկած փա-
րատեց թէ թուրքիոյ ժողովուրդը
այսօր դիմակափոխ համիտական
ռէժիմի մը տակ կապրի. «Տրամ»ը
նոյնն է, միայն դերակատար-
ներու մէջ մի քիչ փոփոխութիւն
մտած է. իզլէթի մը, թահսինի
մը և Մէհմէտի մը տեղը այսօր
կան Ա. Ռիզաներ և Հիւսէյիններ.
Առաջինները ճակատաբաց և լիբ-
միտականները սահմանադրականի
դիմակը հագած ենեղաւոր և ա-
ւելի վտանգաւոր դերակատար-
ներ են, որոնք չեն խզճահարիւր
չեն խզնիր նոյն իսկ երեսփո-
խանական ժողովին մէջ ժողո-
վուրդին ընտրեալ երեսփոխան-
ները սպառնալիքի տակ լռեցը-
նելու, որպէս զի արդարութիւնը
ծածկուի, բողոքը խեղդուի և
տարրական իրաւունքներ ստնա-
կոխուին:

Օսմ. Խորհրդարանին այս վեր-
ջին դէպքը ցարդ «սկէպտիք»
եզոքներուն չափ ալ լաւատես-
ները խորապէս համալքեց թէ
Օսմ. Գոմիթէին և Հիւմի փաշայի
գահիճին նպատակը դէպի ուր

կը ձգտի. Այս դէպքը նոյնպէս
ուրուագծեց այն ուղին ուրկէ
պէտք է որ ձեռք ձեռքի տուած
ընթանան Հայ, Յոյն և Ահրարա-
կան իսլամ երեսփոխանները:

Մենք ասկէ քանի մը թիւ
առաջ մեր մէկ խմբագրական
յօդուածովը ցոյց տուած էինք
արդէն Անձէտ Ռիզայի կուսակ-
ցութեան բացօթյա էնթրիքնե-
րուն գէժ «պօք» կազմելու ան-
հրաժեշտութիւնը. Այսօր նոր
դէպքը եկաւ գործնականապէս
մատնանշելու մեր այդ ըսածին
կարեւորութիւնը:

Ուրիշ ճամբայ չկայ, դերերը
ու դիրքերը պէտք է որոշուին
խորհրդարանին մէջ, մամլոյ մէջ
և ժողովուրդին մէջ, բայց բազ-
կացուցէ տարրերու, Հայ, Յոյն,
Աղաւաղացի Արաբ և Թուրք ազա-
տականներու միջեւ համաձայնու-
թեան և համերաշխութեան գի-
ծը ճշդելու ու կազմելու նախա-
ձեռնարկը որոնք պէտք է ըլ-
լան. Այդ արդէն ցոյց կուտայ
նոր դէպքը. թուրք Ահրարական-
ները առանցքը պէտք է կազմեն
այդ համերաշխութեան. Հայ,
Յոյն և ուրիշ բազկացուցիչ տար-
րերու ներկայացուցիչները ա-
նոնց շուրջ երթալ համախմբուե-
լու են առաջմի Առանց այս հա-
մախմբումն սահմանադրութիւնը
խաբուսիկ է և նոյն իսկ վտանգի
տակ. Որովհետեւ յստակօրէն ալ
տեսնուեցաւ թէ, Անձէտ Ռիզայա-
կանները սահմանադրականու-
թիւնը իրենց դիմալ ընելով,
միացած և համերաշխած են Հա-
միտական և յետադիմական բո-
լոր մութ տարրերուն հետ. Ի-
րենց պատենչները շինած ու
դիրքերը դրաւած են, սահ-
մանադրական անուին տակ
բռնապետութիւնը վերահաստա-
տելու համար:

Այդ պատենչները քանզի
պէտք է և դիկտատորը տապա-
լել, որպէս զի իրական ազատու-
թիւնը հաւասարութիւնը տի-

րապետէ և երկիրը մտնէ ապա-
հովութեան և ճշմարիտ յառա-
ջադիմութեան ճամբուն մէջ:

Կարծենք այլեւս պարզուած է
էն լաւատեսներուն համար, թէ
ինչու համար ցարդ պաշտօնի
վրայ կը մնան զաւառներու մէջ
հին Ռէժիմի բոլոր դերակատար-
ները քիչ բացառութեամբ. Որով-
հետեւ Օսմ. Գոմիթէին նպատակը
այդ Ռէժիմը փոխել չէ եղեր,
այլ անոր երեսը անուանական
սահմանադրութեան մը դիմակը
անցնել և բռնակալութեան հե-
տեւ իւր օրինակը մայրաքաղա-
քէն, բուն Օսմ. Խորհրդարանէն
ցոյց տալով:

Այդ դիմակը պէտք է պատ-
ուել միանգամ ընդ միշտ, և դի-
մակաւորները նշաւակել քաղա-
քակիրթ աշխարհի առջեւ:

Յ. Գոռպէր

Կը խնդրուի մեր յարգոյ
բաժանորդներէն որ հաճին ի-
րենց բաժնեգրիները զրկել:

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

ԱՁ

Վանքեր. Ահաւասիկ ուշադրու-
թիւն դարձնելու այժման, կարեւոր
հաստատութիւններ որ բացառապէս
արդիւնքով կը փայլին:

Մեր երանելի նախնիք կոյր եւ սը-
գէտ կը շուտով մամանակներ այս հարս-
տութիւնները կերտեցին, մենք
լուսաւորեալ ժամանակներ ապրող-
ներս չի կրցանք պահպանել եւ իրենց
նպատակին ծառայեցնել զանոնք:

Վանքերու կառուցումն ընդհանրա-
պէս կսկսի չորրորդ դարու վերջերը եւ
հինգերորդ դարու սկիզբները:

Գրիստոնէութեան լոյսը ժողովրդին
մէջ տարածելու եւ զպրութեան հոգ-
տանելու համար անոնք մէկ մէկ կան-
թեղներ ըլլալու կոչումն ունէին:

Այս նպատակին ծառայեցնելու հա-
մար էր որ թագաւորն ու կաթողիկոսը
իշխանն ու եպիսկոպոսը, նախարարն
ու վարդապետը, ժողովուրդն ու քա-
հանան, ազատն ու ինականը ձեռք
ձեռքի, ուս ուսի տուած անգիրն աշ-
խատութիւն, դրամ եւ փողք դրին
նոցա կառուցման համար:

Հին ատեններ Գրիստոնէութեան

ծաղկելէն յետոյ մեր մէջ արձաններ կո-
թողներ կառուցանելու սովորութիւն
չիկար, որպէս զի հեթանոսական պաշ-
տութիւնը վերստին չ'արծարծուէին,
տեղի չի տրուէին:

Վանքերը ծածկոյթով կ'ընդունէին
եւ կերպի ի իք արձաններէ եւ կո-
թողներէ աւելի գերաւեծար, որոնց
մէջ ժողով դէն զաւանելը պիտի գը-
նային, հոն պիտի պատուարուէին
պիտի սնանէին եւ պիտի կրթուէին:

Արարասի այս եւ այն կողմերը մէկ
քանի հարիւրաւոր վանքեր ունինք,
ստոնք ծառայեցին իրենց նպատակին
արդեամբ:

— Յաւելով եւ խորապէս մորմոքելով
պէտք է ըսել թէ, պատասխանը գո-
հացուցիչ ըլլալէ շատ եւ շատ հեռի է,
էջմիածնայ, Երուսաղէմի, Արմաշի,
Կեսաիոյ վանքերը քիչ շատ կենդա-
նութիւն ու ցոյց կուտան, սակայն ի
հարկէ մեծ բարեկարգութեան եւ ան-
հրաժեշտ բարենորոգումներու կարօտ:
Իսկ այն անդին Սանահին, Հաղա-
տու, Հաղաքոնի, Սեւանայ, Վարագայ
Մակուի, Ամյոթղոյ, Ծարօնի եւ այլ
վանքերն ինչ վիճակ ունին, ինչ վի-
ճակ ունի Աղթամար, եւ մանաւանդ,
ի՞նչ վիճակ ունի Սիսի վանքը, Կի-
լիկիոյ ուղղակի սիրտին վրայ կա-
ռուցեալ աշգ պատմակն եւ պատ-
ուական վանքը. Ո՛ր գնացին ցնդե-
ցան Տ. Սահակ կաթողիկոսի վրայ դըր-
ուած յոյսերն եւ իր խոստումներն եւ
չուսուած առատ քիւնքը, ստրկու-
թեան հասնելու աստիճան, դէպի
կայսրը:

Պատճառը շատ պարզ է,
Վանականները վանքը չէնցնելէ ա-
ւելի իրենց հանգիստը որկորը եւ քը-
սակը խորհեցան, ժողովուրդն ալ ա-
նոնց այս եւ ուրիշ գոյթակղական ա-
րարքը տեսնելով վանքէն ալ վանա-
կանէն ալ պաղեցաւ:

Կարելի չէ ուրանալ որ բռնապե-
տական ռէժիմներու օրով վանքերն ի-
րենց ունեցած հոգեբէն, գուարներէն
կողպատուեցան. Եւ ուրեք, այսու համ-
դերձ վանականներն եթէ խղճամիտ,
կրթեալ եւ ձեռնհաս անձինք ըլլային
կարող էին մինչեւ մէկ աստիճան, այս
չարքներուն առաջըն ա ննի եւ վան-
քերն այս օրուան աւերակ վիճակէն
հեռի պահել, գուրդուրայով անոնց վը-
րայ որպէս նոյն ինքն իրենց տնկա-
րանք:

Յիսուն տարուան մէջ Մկրտիչ վրդ.
Խրիմեան (հոգեւորոյ հայրապետ) մը ու-
նեցանք որ Վարագայ վանքը մոխրի
տակէն դուրս հանեց, միաբնակութիւն
կազմեց, վարժարան բացաւ, աշա-
կերտներ հասցուց, սպարան հաստա-
տեց եւ թերթ հրատարակեց նախ թ
Վան եւ ապա ի Տարսն:

Ինչ ըրին մեր միւս ա՛ ձեռք բայ ի

կամ եթէ ներքին է ըսել, անձնու-
մ վարդապետները, ժողովուրդը պատակ-
անել եւ աստ անդ գայթակղութիւն
սփռել եւ հանրութիւնը եկեղեցիէն
պաղծեցնելէ զատ:

Ինչպէս կըլլայ որ հաւածուած եւ
տառապեալ վարդապետ մը երկու հա-
րիւր տարի առաջ փոքրածիւ արքան-
եակներ գլխին ժողովելով նախ Մօրա
եւ ապա Վենետիկ անապատ Ս. Ղա-
զար կղզին ազատ կը դարձնէ եւ Ղա-
զարեաներ կը յարուցանէ Մխիթար
Սեբաստացիին:

Ըսել է որ մարդն էր որ կը պակ-
սէր մեր մէջ, խոտովանինք մեր մեղ-
քը եւ հիմա զանոնք վերականգնա-
ցնելու ճարը խորհիմք:

Վանքերէն ձեռք քաշելու եւ զա-
նոնք իրենց արդի վիճակին մէջ ձգե-
լով հետզհետէ քայքայելու կողմը չը
նարինք: Անոնք հազարաւոր տարիներ
առաջ ստածուած չափուած ձեռուած
եւ ապա կառուցուած հաստատու-
թիւններ են եւ այսօր իսկ կարող ենք
մասամբ մեր պիտոյից գործածել եւ
օգտուիլ անոնցմէ:

Ատենով Պոլսոյ վանքերէն խորհուրդ
մը կար որ պարբերաբար ի նիստ կը
գումարուէր, բայց վանականներուն
«ըսի, ըսաւ»ներէն եւ պահանջուած
նպաստներէն եւ սրտամորմոք գրու-
թիւններէն ձանձրացած, որ եւ է ար-
դիւնք մը չի տալով քաշուեցաւ եւ
թողուց վանքերը ժամանակին եւ բո-
նութեան աւերածոց:

Եթէ երկիւղ չը կրէի որ այսօր պի-
տի խնդրուէր եւ պիտի բարձուէր իր
աշխատանքները, եւ պիտի առաջար-
կէի որ անոնք անտիրական մնացած
թուրքերոյ վանքերը Միացեալ Ընկե-
րութեան տրամադրութեան ներքեւ
դրուէին, իր գիտցած եղանակաւ զա-
նոնք կառավարելու եւ կրթական գոր-
ծին օգտակար հանդիսացնելու համար:
Բայց միւս կողմէ նկատելով որ Վա-
նքերէն խորհուրդը Պոլսոյ մէջ նստե-
լով չի կրնար ուղղակի օգտակար ըլ-
լալ ցան եւ ցիր գտնուած վանքերուն
ուստի եւ կը խորհիմ որ գաւառները
գտնուած խելահաս պարկեշտ եւ բա-
նիրուն երթաւորներէն, տեղական
վանքերէն խորհուրդներ կազմուին եւ
վանահարց նախագահութեամբ գործեն,
յափշտակուած հողերը եւս դարձնեն,
ժողովուրդէն նպաստներ հաւաքեն,
նորոգ շէնքեր կառարեն եւ քիչ
շատ ընկելով վիճակի մը վերածննդ
առ ալմ փորձեն սկսելով 20-25 ա-
շակերտներ պահեն, անոնց գրել կար-
գալ, հաշուել եւ երգել սորվեցնեն,
միշտ ընտրութիւնը գիւղացի տղոցմէ
ընելով, յետոյ ելլը միջոցներ ներքեւ,
կարող են ընդարձակել գործը եւ նո-
րահաս վարդապետները պարտադիր ը-
նելով որ անպայման զնան ալս վան-
քերը մի քանի տարի պաշտօնավարեն:

Այս փորձով թէ՛ վանքերը քան-
զու ելլը կիսանալու վտանգէն կազա-
տուին, թէ՛ իրենց կոչումին կը ծառա-
յեն եւ արդիւնաւոր կը լինին ազգին
եւ թէ մանաւանդ գաւառական երի-
տասարդութիւնն իր թարմ ոյժերը կը
թափէ հոն եւ կանուխէն հանրութեան
օգտակար ծառայութիւն մը կատարե-
լու եւ իրք մը գրաւելու եռանդէ
թելադրեալ տղոցուած ծրագիրներ մշա-
կելու եւ գործադրելու կը մղուի:

Փառք Առնուի, մեր ազգային
Սահմանադրութիւնը բաւական լայնա-
խոհ է այս մասին եւ մեզ իր սուղ
կուտայ մեր վանքերու գործերով զրա-
դիլ եւ զանոնք արդիւնաւորելու, եւ
անուղղակի կերպով պատրաստած կը
լինինք որ ժողովուրդն հետպահեմ վան-
քին եւ եկեղեցիին դառնալ:

Մեր նորնյուկ ինքնիշխանները եւ-
րոպական հակակղերական շալ ժողովու-
րէ թեւադրուելով խուլ պայքար մը
կը մղեն եկեղեցիին եւ կղերին դէմ,
Սրաւի, շատ սխալ ձեռնարկ:
Հայ կղերն անոնցին պէս ժողո-
վուրդին տէրը չէ կամողիկութեն սկըս-
եալ մինչեւ նորընծայ արեգան ժողո-
վուրդին սպասաւորներն են, համա-
խորհուրդը եւ համագործակից:
Ապացոյց—նոյն իսկ մեր եպիսկո-
պոսապետին, մեր գերագոյն հայրա-
պետին ընտրութեան մէջ ժողովուր-
դին մասնակցութիւնը իր պատգա-
մաւորներու միջոցաւ:
Առայ, չէ կարելի բաղդատու-
թեան զննել Հայ կղերը, կաթողիկ եւ
հոռոմ կղերին ժողովրդականութեան
հետ:

Եւ ի դէպ է ըսել, թէ մեր կղերը
տակաւին երկար առններ շատ գործ
ունի կատարելու մեր մէջ:
Վերականգնենք վանական հաստա-
տութիւնները, մենք ատենք զեռ յատ
պէտք ունինք:

Հրապարակ

ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ

—*—

Շարաթ օրուան նիստին մէջ վար-
չապետ Հ. Հիւրի փաշայի մէկ գիրը
կարդացուեցաւ որով յիշելով յունա-
կան թելթերու դէմ տեղի ունեցած
թրքական միթիւնը եւ անոր ուղղութիւն
կաւելցնէ, «Մամուլը տգիտ ըլլալով,
ամէն մարդ ուզածը գրելու ազատ է:
Հետեւաւոր Բ. Դոնը չկրնար ունէ
որոշուած տալ այդ բողոքի մասին, այլ
կը բաւականանայ Երեսփ. Ժողովին
կը խորհուրդի ար Երեսփ. Ժողովը Մամ-
ւոյ օրինակով մասին իր աշխատու-
թիւնները կարելի եղածին չափ չո-
տաւարտէ որ, էս զի կառավարութիւնը
ի վիճակի ըլլալ հարկ եղած միջոցնե-
րը ձեռք առնելու, մամուլի ազատու-
թիւնը չարաչար գործածողներուն
դէմ»:

Միթիւնին ուղղումն ալ կարդաց-
ուեցաւ որ կը բացատրուէր թէ Լե-
վանտ Հեռալոյ, Բոսօսու, Նեօթօղու թեր-
թերը ցեղային ատելութիւն կը սեր-
մանեն օսմանցներուն մէջ, ի վիտա
երկրին, կը խորհուրդէր որ անմիջական եւ
խիստ միջոցէր ձեռք առնուին այդ
թերթերուն դէմ որոնք ալ յափը ան-
ցուցած են:

Այս գրերը կարդացուելէ առաջ վի-
հաբանութիւն բացուեցաւ Տէրաթ-
մի երեսփոխան Լուիֆի պէյի դէմ, որ
գրեալ կարդացուելէ ապօրէն կը զրա-
նէր եւ «ամօթ է» պոռագ: Ապա նա-
ցան զինքը զուրա հանել եթէ խօսքը
եւ չառնէ Լուիֆի—եւս չեմ առնել,
դարձեալ կը կրկնեմ ամօթ է, ամօթ
է, եւ զուրա կելլեմ, եւս չեմ առնել—
ըսաւ:

Երեսփ. թերթերու արտօնաւորները
օտարահպատակ ըլլալով, արաքսել
եւ խափանել պահանջներ յե-
տողիմականներու եւ ժէօն թերթե-
րու զինքաւորները Մէկ երկու ոյններ
դաղ կերպով պաշտպանել ուղեցին
թերթերու ազատութիւնը: Գր. Զոհ-
րապ ըսաւ թէ հոս գաւառան չէ, թող
դատի յանձնուին տղ թերթերը: Հիւ-
սիյն շահիտ Թաւիթի ազգայնամոլ
խմբագիրը կարդալով, Բոսօսուի մէկ
հասուածը Յոյն ծխաւաճառներու զին
ուոր երէն վարագրէն ձեռուած ըլ-
լաւ ծխաւոր, ըսաւ հս «կատղած»
ըսուած է մեր գիտութիւններուն, ինչպէս
մեր ազգ ժողովը կը հանդուրժէ ա-

ստեղ նախադիմի մը: Սկսան բռնե-
ծափեր:

Այս պահուս նախագահը մնալով ի-
գա պէյ առթիւ նպատաւոր գտաւ
այս տպագրութեան տակ խորհրդակ-
ցութիւնը բաւական համարելով,
քուէի զննելու, մինչ շատ մը Հայ,
Թոյն եւ Ահար երեսփոխաններ խօսիլ
կուզէին:

Զօհրապ. — Մեծամասնութիւն չկայ,
դեռ պիտի խօսինք:

Նստ. — Կայ, ժողովը այսպէս ուզեց:
Զօհրապ. — Նախագահութիւնը բո-
նապետութիւն չէ:

Տօթ. Առթիւ Ըսելով. — Այս տեսակ
բառեր գործածողները պէտք է դուրս
հանել:

Զօհրապ. — Այո, կրնաք ընել, ամեն
բան կրնաք ընել:

Միւրիտ. — Այլ բաւական է, այս
բանապետութիւն չէ հապա ինչ է:
Պիտի խօսինք, կարգիլք. մեծամաս-
նութիւն չկայ կրնաք, դուրս հանելու
սպառնալիք կըլէ: Ահա կապաւե՛ք
որ բոլի ուժով դուրս հանէք մեզի,
հիմա, զինուորները հոս կանչելով...
Աղմուկը կը տիրէ բռնի մէջ: Մէկ
մար կը պոռայ թէ մեծամասնութիւն
չկայ: Միւս մարը իթիֆիստներն
աւելի ուժով կը պոռան թէ կայ, դա՛հ
եալ թող քուէի գրուի:

Նախ. — Ով որ վիճաբանութիւնը
բաւ կը համարի թող ոտքի ելլէ:

Եւ ժողովին ձեռնող մեծամասնու-
թիւնը—բնականաբար— բաժի կանգ
նեցաւ, բուն ծափահարութիւնով մը:
Ընդունուեց. Եւ բանաձեւ մը որ կըսէ
թէ մինչեւ մամուլի նոր օրէնքին վա-
ւերացումը, հին օրէնքը գործադրուի,
որ կը նշանակէ այդ թերթերը խա-
փանել եւ արտօնաւորները արաքսել:
Այս պիտի միջադիպար առթի տուաւ
որ Հայ, Թոյն եւ Ահար երեսփոխան
ները իրար մօտենան ընդ դէմ իթիֆ-
իստական ժէօններու եւ յետադիմ-
ականներու:

ԱԼՊԱՆԱՅԻՆԵՐՈՒՆ
ԹԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ

«Թիկարօ»ն տեղեկութեանց համա-
ձայն, հիւսիսային Ալպանիայի Ալ-
պանացի թուրք կառավարութեան,
խորհրդարանին եւ օտար տէրութեանց
ներկայացուցիչներուն զրկած են ի-
շտակազիր մը, որուն պարունակու-
թիւնը անասակ կը ներկայացնենք
մեր ընթերցողը կրնա:

«Պօսնա»-Հիւսիսային Ալպանիայի կցու-
մի եւ թուրքերոյ սկսած առեւտր. բանակ-
ցութիւններն այդ կառավարութեան
հետ կը հաստատեն մեր երկրի զննելը
թաշլլճայի (Ն վի Բազար) կողմէն
աւստրիական զօրքերու մեր հայրենի-
քէն ներս խուժուելու մասին:

Ուստի, ձեռք, լուսնական ալպանա-
ցիներն, հաւաքուելով կազմէինք
մեր ազգ ժողովը՝ նախ եւ առաջ
պաշտպանելու համար մեր կաթողիկ
եղբայրներու բողոքները, որոնք ա-
նարդար կերպով զրկուած են Օսմ.
Խորհրդարանի մէջ ներկայացուցիչ ու-
նենալու իրենց իրաւունքէն:

Եւ որպէս զի Ալպանացիներու ազգի
եւ տնտեսական գոյութիւնն ապա-
հովուի ամեն պատահականութեան
դէմ, կը պահանջեն. —

1) Ալպանական ազգութեան պաշ-
տօնական ճանաչում:

2) Ալպանիայի բոլոր գաղութներուն
մէջ (Սկիպի, Շքարայի, Լանկայի
Մանասիլըրի նահանգներուն մէջ) տը-
պաններէն լեւուրդ պալպաւորել ու-
սեցում:

3) Ալպաներէն լեզուի պաշտօնապէս
ճանաչումն այդ վիլայէթներուն մէջ:

4) Բոլոր Ալպանացիներու համար
պարտաւորել զինուորագրութիւն, ա-
ռանց կրօնի խտրութեան, սակայն
միայն Ալպանիայի սահմաններուն
մէջ:

5) Կայսերական կառավարութիւնը
իրաւունք չունի ունէ մեծաշնորհ
առ Ալպանիայի մէջ առանց նահան-
գային խորհուրդի թոյլտուութեան:

6) Ընդհ. նահանգապետը պէտք է
Ալպանացի ըլլայ:

7) Ալպանիայի պիւնտէն ամենէն
առաջ պէտք է առնուին վայելութեան
հանրօգուտ շինութեանց, հասարակաց
կրթութեան դասնոթիւններու եւ
հանրային առողջապահութեան ծախ-
քերու:

Սոյն յիշատակարար ստորագրած է
ի զիմաց Ալպանական Ազգ. Ժողովին
եւ Ալպ. վերածնութեան Ազգ. Գօմի-
թէին, իշխան Կիկա, Ալպանական
«Գօմիթ» բաժրագոյն Գօմիթէին նա-
խագահը:

Այս տարուան Յունիստ ամսոյ մէջ
զրկուած է այն:

«Լուսաբեր»

Բ Ա Յ Ն Ա Մ Ա Կ

ԱՌ ՊԱՐՈՆ * *

Վեհերս, հանգուցեալ ամուսնոյս
արխիվին գտայ ծածկագիր նամակ մը.
բարեկամներու աղակցութեամբ նա-
մակ բանալին գտնելով կրցայք տե-
ղեկաւ թէ, ամուսին Յ. Վարդ Պա-
տրիկեան (Արխիւի իսակ ծածկանու-
նով). իր նախկին մէկ քանի ծանօթ
անարժան ընկերներու հրամանաւ վա-
տօրէն սպանուելէ առաջ, ձեզի, պա-
րոն * * * վստահութիւնը ունեցել յան-
ձնելու 31000 կի ֆրանք եւ կարգ մը
նամակներ. ունէ մէկ ձախորդ պա-
րագային, ատենք նոյնութեամբ յան-
ձնելու Հնչ. Կիզը. Պ. Մուրատ Պոյա-
ճեանին, որպէսզի դրամը Լեւոնավայրի
պէտքին գործածուի:

Թիշեալ պարոնէն տեղեկացայ թէ
զուք մընչեւ օրս այդ գումարը իր
տեղը հասցնելու ժողովը չէք ունեցած.
արդարեւ ցաւալի բողոքութիւն:

Արդ՝ հրապարակաւ կառավարկուի
որպէսզի ձեզ վստահ ած այդ աւան-
դին հետ ազնուութեամբ վարուելով
աճապարէք ուղարկել զայն նախապէս
ձեզի ցոյց տրուած վայրը. Հնչ. Կիզը.
Պարոն Հաճախ ձեռք (Մուրատ) Պոյա-
ճեանին:

Այլի Տիկ. Վ. Վարդապետիկեան

ՊԱՐՈՆԻ ԹԵՂԱՓՈԽՆԵՐԻ
ԲՈՂԱՐԱՅԻ ՂԵԿԱՎԱՐԸ

Հեռագրական տեղեկութիւնները
այդպէս հոգեկեցին Տօթը, իսկ ոմանց
աւելով՝ նիկօլա Պանօփին:

Ով է այդ Պանօփը եւ ո՞րտեղից լոյս
ընկաւ:

Երէկ մի անյայտ անձնաւորութիւն
իսկ այսօր ընդհանուր ուշադրու-
թիւնը իր վրա կենտրոնացնող պարսից
յեղափոխականներին այդ ինքնակոչ
ղեկավարը:

Բողոքարարին Պարսկաստանում, եւ
այն էլ պարսկ յեղափոխականների
պարագայուի:

Դա անշուշտ երեւոյթ չէ:

Եւ անա, կարծես մի այդպիսի ա-
ռիթ է հարկաւոր ի բնէ վառասէր
բողաբներին, որպէս զի կրկին Յ. Բո-

պայի ուշագործութիւնը իրանց վրա գր-
րուեն:

Պայտակատանի ազատագրութեան
հետքը բոլորապէս է: (*)

Եւ բոլորական մամուլը սկսեց սեն-
սացիոն տեղեկութիւններ թիւն Պանո-
վի հետազոտութիւններ մասին, տա-
նական րեպորտէօներ հանդէս եկան,
սկսեցին զբաղվել նրա անձնաւորու-
թեամբ, տալ կենսագրութիւնը եւ այլն:

Բայց հէնց այն ժամանակ, երբ ին-
քենդները էին հիւսվում այդ նորեկու
բողոքարարի հերոսի շուրջը, սառը ջուր
մաղվեց, կարծես բոլոր հասարակու-
թեան վրայ: «Պարզվեց, որ այդ հե-
րոսը բողոքարար է թիւրիմացութեամբ
միայն, — ասում է «Ի. Ս.» — իրագործ
Սօֆիայի թղթակիցը — ծագումով հայ
է Պանովը, Հայերը Սօֆիայում առան-
ձին լաւ համբաւ չեն վայելում: Բայց
եւ այնպէս Պանովը բոլորական ափի-
ցերի կոչումն ունի: Այդ հանգամանքը
որոշ չափով հաշտեցնում էր նրա հետ
բողոքարար հայրենասիրութիւնը եւ
ահա այդ պատճառով էլ այստեղ շու-
րուանակում են հետաքրքրվել նրա
անձնաւորութեամբ: Թէեւ ոչ այնպիսի
ոգեւորութեամբ, ինչպէս մի քանի օր
առաջ»:

Այնուհետեւ յիշեալ թղթակիցը ա-
ւելացնում է իր կողմից, որ իրան
աղդվել է նրա նախկին գաղտնական
ու յեղափոխական գործունէութեան
շրջանի ընկե ից հետեւեալ մի քանի
մանրամասնութիւններն էլ իմանալ
«Պանովը — այն ժամանակ գեռ եւ
Պանանեանը — այստեղ էր եկել 1005
թւականին: Նա իր հետ բերել էր
այնպիսի օթիկ յանձնարարականներ
Դանիակցութիւնից, որ տեղի մական-
գծական յեղափոխականները գրկա-
նքով ընդունեցին նրան: Նա եկաւ յա-
տուկ նպատակով՝ սովորելու պատե-
րազմական գործը, որպէս զի յետա-
գայում կարողանայ օգտակար հանդի-
սանալ իր հայրենիքի ազատագրու-
թեանը: Այն, ինչ որ բոլորովին ան-
հնարին էր սովորական մահկանացուի
համար, նրա համար հնարաւոր եղաւ
ամենագործութիւն Սարգսի աշակ-
ցութեան շնորհիւ: Պանովը ընդուն-
վեց «պահեստի պողպատալէկների զբա-
րոցը», թէեւ նա այն ժամանակ բոլ-
որակաւ համարեալ ոչ չէր գիտէր
Յաջող կերպով վերջացնելով այդ զբա-
րոցի դասընթացը, նա ստացաւ պա-
հեստի պողպատալէկի աստիճան, որից
յետոյ մի քանի ամիս մնաց բոլ-
որակաւ, զբաղվելով հայ յեղափո-
խականների շնորհիւ նրանց զինուո-
րական գործին դժուարամտելի լեռ-
ներում: Ինչպէս վաղի մօտերում
Յետոյ ի՛նչ որ թիւրիմացութիւններ
ունենալով տեղական հայ գաղութի
ներկայացուցիչների հետ, նա թողեց
Բողոքարարի հետ տեղափոխվեց Ռուսա-
տան: Այնուհետեւ նրա մասին ոչինչ
չէր լսվում, մինչեւ թէ հրանքից ստաց-
ւած վերջին հեռագրի միջոցով նրա այն-
տեղի յեղափոխական սխրագործու-
թիւնների մասին... Ամենքը, մանա-

հաւանդ մ. կեղծական յայտերի գոր-
ծիչներ Դոօրչո Պետրովը, Լեպովը
եւ այլն նրա մասին շատ լաւ են խո-
սում: Խոսում են նրա «բնաւորութեան
տոկոսն ու թեւան», «իտեղիքներուն
թիւն», «համարձակութեան» եւ յե-
ղափոխական անկեղծութեան» մասին:
Եւ այդ ասում են թէ ուսուցիչները
եւ թէ ընկերքը»:

Թէ ինչու մի է գաղտնիքը, այդ ան-
շուշտ յայտեր է միայն սակաւ «ընտ-
րեալներին»...
«Մշակ»

ԹԻՒՐԻՔԻՈՅ ՇՈՒՐՁԸ

Կայսրը շնորհեց Սահմանադրութիւ-
նը. — «Էնտեքանտանի մէջ Արպե-
նուայի Ամէտ Ռիզա պէյի ուղղած
նամակին վրայ խօսելով, «Թանին»
խմբագրագետ Հիւսէյին Ճահիտ պէյ
երէկ բուն յօդուած մը հրատարակած
էր բնով որ մենք այժմ յաղագրե-
պարտինք կայսեր քանի որ անիկա
Սահմանադրութիւնը վերահաստատեց,
քանի որ ինչպէս է, եւ թէ նախորդ
վարչութեան օրով թշնամութիւնը կա-
ւեր անձին գէտ չէր այլ բռնապետու-
թեան: Հիւսէյին Ճահիտ պէյ պնդած
էր նաեւ թէ Օսմ. Տէրութեան պահ-
պանութեան ժամանակ Ալ-Օսմանէն կա-
խուած ունի, — «Սէրպէթի»-ի մէջ Ահ-
մէտ Սամիթ կը պատասխանէ այսօր,
եւ կը յայտարարէ թէ նախորդ բռ-
նապետական վարչութեան օրով Ազգը
թշնամի էր նաեւ կայսեր, քանի որ
անիկայ ինչպէս որ եւ պաշտպանէ էր
հարստանալ թեանց, եւ իր անձը վը-
նասակար եւ վտանգաւոր էր երկրին
համար: Իրաւ է որ կայսրը ինչպէս է
բայց ինչպէս թիւն ըսելը բռնա-
պետութիւն, հարստահարութիւն ըսել
չէ, հարստահարիչ մարդը վեհապետ չի
կրնար ըլլալ, իսկ ինչպէս բնաւ
ձինկիզիւններու, ներքիններու, կալիւ-
րութեան հոգւոյն ոգործիս հանդ
տուող եւ 30 միլիոննոց ազգ մը երե-
սուն տարի շարունակ տանջանքներու
տակ ճգնաժամ վեհապետի մը հանդէպ
երբէք չէր կրնար յարգանք տարած-
ուիլ: Կայսրը Սահմանադրութիւնն
ընդունած ըլլալուն համար, կրնայ
յարգանքի իրաւունք չանած ըլլալ,
բայց կայսրն իր յօժար կամքով չէր
որ ընդունեց Սահմանադրութիւնը, այլ
բուն ուժով, սուրիններու ուժով, որով
կայսրն երբէք պարծանքի բաժին չու-
նի Սահմանադրութեան հոգակման գոր-
ծին մէջ:

— «Ենի կապէթ» եւս օտարիկ
կ'ընդդիմախօսէ Հիւսէյին Ճահիտի, եւ
շատ իրաւամբ կը յայտարարէ թէ Օսմ.
Տէրութեան շարունակութիւնը ինչ
նշանը Ալ-Օսմանէն կախուած չունի:
30 միլիոննոց ազգ մը գերդաստանէ մը
կախուած չի կրնար ունենալ, ասանկ
խօսքեր բռնապետական վարչութեան
օրով կը գրուին: Օսմանցիութիւնը
սեր վերագրելով, ամենքն այն կայ-
սեր պահպանուի միմիայն կատարելա-
պէս յարգելով Սահմանադրութիւնը:

1325 տարուան կիւնստոյցը. — Երես-
փոխանական Ժողովին զիկուած եւմը-
տացոյցի ծախուց եւ հասոյթներու
մասին Օսմանցիքի Լոյս հետեւեալ տե-
ղեկութիւնը կուտայ:

Ի Ր Ա Ի Ք

Եւրոպայի կառ. նա.	Օսմ. իրա.
խառնութիւն	11,874 103.81
Տէֆլէքիանէ	121,502.22
Մարտային վերատեսչ.	489,705.48
Հեռագր. եւ թղթատա.	

բաժան վերատեսչութիւն 652,200.82
Մեծ-Եպարքոսութիւն
Պետական Խորհուրդ եւ
Ներ. գործ. նախարար. 1,197,118.13
Արտ. գործ. նախարար. 280,318.66
Պատեր. նախարար. 8,285.419. —
Թնդանութեան վե-
րատեսչութիւն 462,450.73
Մովսէսի նախարար. 989,437.51
Ոստիկ. նախարար. 1,696,713.44
Շէյխ-Իւլ-Իսլամ. 285,440.68
Դատակ. նախարար. 560,357.77
Կրթակ. նախարար. 557,059.85
Իրկ. նախարար. 303,058.46
Հանրօրոյս ինքու-
թեան նախարար. 75,061.07
Հիւսիս 645,273.17
Գումար 19,100,322.19

ՀԱՍՈՑԹՔ

Հասոյթները 15,294,151 իրաւի
հաշուելով, բացը 3,806,171 պիտի ըլ-
լայ: Որովհետեւ Սուրբիայէ եւ Պուլ-
կարիայէ ընդամենը 3,327,433 իրաւ
պիտի առնուի. եւմտացոյցի բացը
478 738 իրաւի պիտի իջնէ:
Բի. զանդիոն

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Եպարքոս Հիւսիս փաշա գրով
մը ծանոյց Օսմ. Երեսփ. Ժողովին
թէ ըստ Սահմանադրութեան թէ-
եւ Բիւստոնեաներէն ալ զինուոր
պիտի առնուի, սակայն որովհե-
տեւ ցարգ չէ հաստատուած զին-
ուորագրութեան նոր օրէնքը,
հետեւեալ միջոցով անոր վաւե-
րացումը հարկ է որ զինուորա-
կան տուրքին բաշխումը եւ գան-
ձումը կատարուի Այս անակնկալ
որոշման վրայ, հայ երեսփոխան-
ները միացան անմիջապէս եւ
թագրիւ մը տուին թէ, ըստ Սահ-
մանադրութեան, այլեւս պէտք է
զինուոր առնուի ոչ-իսլամ ազգե-
րէն ալ: Եւ թէ գաւառէն եկած
հեռագրի միջոցով Հայ Ժողովուրդը
պատրաստակամութիւն կը յայտ-
նէ զինուորագրութեան, մանաւանդ
որ բացառապէս անկարող է զին
ուորական տուրք վճարելու:

— Պուլսոյ մէջ դեռ կը շարու-
նակուի «Բիւզանդիոն»-ի դէմ
պայքարը: Բէշեան մեծագոյն
յարձակումները վանած ըլլալով,
իր հակառակորդները հիմակ ալ
փութիկ քարեր նետել սկսած են
պարապ չի մնալու եւ իրենց պար
տուիլը անզգալի ընելու համար
բայց ի զուր: Անոնք այժմ մեծ
գիւտ մը ըրածի ցեւով կը գրեն
թէ Բէշեան Բարթոլոմէոսի չը-
նորհիւ 100-120 ոսկի հատուցում
առած է իր կողպատուած տունին
համար 1896ին: Այս ալ յան-
ցանք է եղեր: Հապա «Մանգու-
մէ»-ին համիտական կառավարու-
թեանէն մինչեւ երէկ ամսական
15 ոսկի թոշակ ստանալը ի՛նչ
ժառանգութեան փոխարէն էր ար-
դեօք: Բայց մենք այս հարցու-
(*) Բիւզանդիոն կը երբէք այդ-
եւ պաշտօնը չուտ կանոններ:

մով «Մանգումէ»-ն ամբաստանելու
նպատակ չունինք: այլ բաղա-
տուութեան դնել կուգենք թէ որը
աւելի կասկածելի կրնայ նկատ-
ուիլ: Կողպատուած տանը համար
հատուցում առնելը, թէ բռնա-
կալ կառավարութիւնէն հայ թեր-
թի մը ամսական թոշակ ստանալ
ի փոխարէն (ով գիտէ ինչի):

— Կեսարիայէ կը գրեն թէ
Յակոբ Գուլումեան իրեն վեց
զաւակներ ձգող կինը մեռնելէ
վերջ, իր 50 տարեկան հասակին
մէջ ամուսնացեր է իր 25 տա-
րեկան քէնիին հետ, աներոյը
հաճութեամբ եւ Թաւաքի շնոր-
հունակ քահանայի մը պսակադ-
րութեամբ:

Բացառութիւն կը պահանջուի
Կեսարիոյ Ս. Առաջնորդէն:

— Տէր Բարգէն ծ. վարդապետ
Տիգրանակերտ, Գաղատիայէ (Էն-
կիւրի) միանգամայն Առաջնորդ-
ընտրուած է:

— Գաւառներէ կարօտութեան
աղաղակը կը շարունակուի: Սերմ-
նացու հասցնելու օրերը կանց-
նին եւ տակաւին կառավարու-
թեան կողմէ կարեւոր օգնու-
թիւն մը չի մացուիլ: Ի՛նչ կընեն
Պուլսոյ մեր ազգայինները, ժո-
ղովականները եւ մանաւանդ Օսմ.
Խորհրդարանի հայ անդամները:
Իրենց այս դանդաղութիւնը
պատճառ պիտի ըլլայ որ յառա-
ջիկայ ձմեռ ալ սոսկալի սով մը
տիրէ հայկական նահանգներուն
մէջ:

— Երուսաղէմի վանքը այս մի-
ջոցիս կրկին իրենց ձեռքը ու-
նեցող վարդապետներու տխրա-
հանգիստի խմբին առջեւ առժա-
մապէս թուումը մը կանգնելու
համար, Պուլսոյ Պ. տրոյ Տեղապահ
Սրբազանը միջոցներ ձեռք առ-
նել տուաւ, որպէս զի արգելք
դրուի յանուն վանքին փոխա-
ռութիւններ եւ գանձումներ ընե-
լու դէպ, ցնոր տնօրինութիւն:

— Պուլսնըգէն Պատրիարքա-
րան կը գրեն ու կը բողոքեն
թէ կարգ մը Բիւրտ պէյեր ի-
րենց նախկին շահատակութիւնը
կը շարունակեն: Քաղ. Ժողովը
թագրիւ մը ի. Իրան պիտի
գիտէ այս մասին ալ:

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Ի աւուր քի խմբագրատու-
նէն կարելի է ստանալ հետեւ-
եալ գիրքերը:

ՀԱՐԻՊ ԱՆՊԵՐ	գին 1. ֆր
Ա. Զ. Ա. Յ. Ի. Ն.	1. 1
ԹԻԱՊԱՐՏ Ա. հատոր	1-50 1
ԹԻԱՊԱՐՏ Բ. 2. ֆր	
ԻՐԱՆԻՆԻՔԻ հաւաքածոյ մէկ	
տարուանը	12 1
Իրաւը կանխիկ չի զրկուած	
յանձնարարութիւնը նկատի չեն	
առնուիր:	

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Ր

ԹԻԽՐԻՆ

«Լա թիւրքիւնին պէյսանքիւ-
րէ պէյսիւկ տէվլէթլէրին Գոն-
ֆէրանսը Ապրիլ ալըն «օնկարն-
տա պաշտպանութիւն» վէ թիւրքիւ
թարաթընտ «Թուրքիւն» բաշա
վէ նորատունկեան էֆ. մուրա-
խաս օրաճաղար Ըմըշ, Կէօեա
թիւրք կաղէթալարէն նազարէն
պաղը տէվլէթլէր Պէրլին Կոն-
նաճէսինին պիւր գաշ նոգթալա-
րընը ֆէխս լիմէք իշիւն Գոն-
ֆէրաստա չալընաճաղարընը Բի
ֆաթ բաշայա վատ իթմիշլէր:

—Արնաճուլըզտա պաղըզ գա-
ղալարտա գրթլըզ վար Ըմըշ,
Կէօեա 20—30 քիշի աճլըզտան
էօլմիշլէր, Իրէք գաղալարտա
30.000 քիշի նաֆազատան աճիզ
գաղմըշլար:

—Ենէնի Բաղար սանճաղընտա
էհալի սինօրտան Սըրպ Կէօեալ-
լիլէր հիւճուժ իտէճէք գորգուսը
իլէ՝ Սթանպուլտան սիւան վէ ա-
քէր իսթէյօրլար, Հէր նէգատտը
Սերպիա էլիսի թիւրք ալաղիսի
իշիւն Սըրպլարըն խասիմանէ
պիւր նիշթի օլմաղընը Հիլմի
բաշայա պէյան իթտի իտէնէ,
Սթանպուլ տարիլէրինտէ չիւրէ
տէվամ իտէյօր:

Խարիճիլէ նաղըրը Բիֆաթ բաշա
Սթանպուլա եէթիշմիշ օլուպ, Եըլ-
տըզա կիտէրէք՝ մէթմա իզ
րէ Սուլթանա սառազաթլէ խըտ-
մէթ իթմէք իշիւն Եէմինինի
իթտի վէ մէմուրիլէթիլէ պաշ-
լար:

—Շէյխ իւլիսլամըն պիւր ֆէթ-
վասը իւղէրինէ տուէլլօ մէնն օ
լունտու:

—Արապիստանտա բսիան տէ-
վան իտէյօր. Պասրա վէ Եէմէն
վիլայէթլէրինէ Եինէ ապէր
Կէօեաէրմէկէ իզթիզա կէօրիւլի-
յօր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Է

Բէթրսպուրկա մուրախաս կիթ-
միշ օլան Պուլկար խարիճիլէ վէ
մալիլէ նաղըրլարը Պուլկարիա-
նըն էօտէլէճէկի թափիզաթ մէ-
սէլէսինի էրէյի օլալայտմըշլար:

—Թիւրքիա վէ Պուլկարիա պէյ-
նինտէքի մուալլազ մէսէլէրին
հալլը իշիւն տալի էվլէթի կիւն
Սթանպուլա կիթմիշ օլան Մ. Լար
չէվ Կէօեա Չար ֆէրտինանտ հաղ-
րէթլէրինտէն Սուլթանա պիւր
մէթթապ կէօթիւրմիշ Մ. Լար-
չէվ կիւն էվլէթ Պուլկարիանըն
իսթիզալիլէթիլին Սուլթանըն
թաստիզ իթմէպի իշիւն Եըլտըզ-
տա չալըշմապ վէ մուվաֆազ օլ-
մասընտա՝ Չարըն Սթանպուլա կիթ
մէսինի թէսհիլ էյլէմէք վաղի-
ֆէսի իլէ տալի միւրէլէթ օլտը-
ղընը պաղը էվրազը հաղաթիս

ԿԱԶԻՅՈՐԼԱՐ

Տրէնօլօ գաղալարտա պիւր քէօյ
տէֆանայթիլ նամ ապաղ թաշ
սիւտարն խալէլիլէ 10 վէ 20
սանթիլիք պալպ Պուլկար բա-
րասը տէօրմէք իշիւն գաղալար
պուլլընմըշ տըր:

—Մէքլէպ հօճալարը վէ չօ-
ճուղարը նիզամա մուղալիլ հա-
րէքթիթտէ պուլլընմալարընտա՝
տնլէրի մուհաքէմէ իթմէք վէ
ճէլա թէրթիպ էյլէմէթ իշիւն
պիւր հէյլէթ թէշթիլ օլընտըղը
Եսղըլիյօր:

—Պաղը Ս. ֆիա կաղըթալարըն
պէյանը իւղրէ Մ. Լարչէվ Սթան
պուլա ճարգ չըմէնտըֆէր թաղ-
միւնաթը մէսէլէսինի հալլա չա-
լընաճաղ Ըմըշ, զիւրա պուլա մու-
ղալիլէ Աստրիա վէ Ալմանիա
տէվլէթլէրի Պուլկարիանըն իս-
թիզալիլէթիլին թաստիզ իթմէք
վատ իթմիշլէր:

ԱՃԵՄԻՍՏԱՆ

Թիւրքիա, 2 Մարտ. — Իսթի-
լաճըլար վէ հիւքիւմէթի աքէր-
լէրի պէյլէրինտէ գաթի սուրէթ-
տէ մուհարէպէ Վուզու պուլտու:
Էյն-Ուտ Տէօլլէ Դէրքէլտէն,
Սամաթիան՝ սալպան վէ Մալու
սարտարը սուզ գալտան պիւրթէն
հիւճուլ իթտիլէր:

Իլք սանթիլէրտէ իսթիլալ-
ճըլար սաղընըպ, կէրի չէթիլ-
մէկէ հաղըրլանմազտա Ըմըլար,
ֆազաթ ըմպէլէրլինին ճառ-
սիւրանէ գալլէթիլտէն թաշ-
րիզ օլունալազ, քէնտիլէրիտէ
պիւր մուզապէլէ հիւճուլ իթտի-
լէր:

Պէշ սաաթ տէվամ իտէն գաղ-
կատան սանրա հիւքիւմէթիլն ա-
քէրլէրի չօթ թէլէթիլաթ վէ ղուր-
պան պըրաղարազ, բէրիշանի-
լէթլէ գաշմայա մէճպուր օլտը-
լար:

—Չարտաղընը քէաքիսէր-
լէր Չուլֆա իւղէրինէ կիտէր ի-
քէն 10 քէօյ խալապ իթմիշլէր:
Բուս թապասը 4 գաղընտան
էվլալարըն գուճադտա՝ չէթա
լարըն էլինէ տիւլմէմէք իշիւն
Արաքս Ըմըլընա լաթլըմըշլար:

—Չաղլիլն ճիւղարընտա իս-
թիլալճըլար Շահա թարաթիլի
օլան ֆըրգալարըն իւղէրինէ հիւ-
ճիւմ իտէրէք, օնլարըն իքի իէ-
յիսլէրինի նասիր խանը վէ Իպ-
րահիմ խանը էօլալարտիլէր: Տի-
կէլէր սիւհալարընը վէ աթլա-
րընը պըրաղարազ գաշտըլար:

—Բաշտա Շահ աքէրինին
գօլանտանը իսթիլալճըլար իլէ
միւղէքթէրլէ կիթմէք իսթէթի,
ֆազաթ իսթիլալճըլար գաթիլէն
պէյան իթտիլէրիլ քէնտի մէպ-
տէլէրի «Եա մէշրութիլէթ Եա
էօլիւմ» իսթիլալճըլարա Եէնի
Եարտմըլար գէթիշտի:

—Իսթիլալճըլար Ղէպլիլն չէհ-
րինի գաղթ իթտիլէթտէն սօնրա
Սառտար խան 1000 քիշի Բաշթա

լատը՝ օրատարի սէրպտիլէթ
թարաթալարընա իմտալ ի-
շիւն Պուլկար սօնրա Ղալվիլն
չէհրի պէրպէստիլէթ թարաթ-
ալարընըն օրտու մէրքէլի օ-
լաճաղ գիւրա թէհրան իւղէրինէ
Եիւրիւմէք իշիւն Բէք միւնասիպ
պիւր մէվլը տըր:

—Շահըն սէրպընտա գօրգու
պաճըշ տըր: Կիճէ կիւնտիլզ իս-
թիլէքթալար Եարըլիյօր Բէվա
յլթէ Պէօրէ, Շահ թէլէթի նէֆա
թիլմէք իսթէյապ էլինի Եարէ-
լէմիշ:

—Իսթիլալընտան տիւն ալր-
նան պիւր թէլէկրաթնամէտէ Ա-
ճէմ հուրիլէթ թարաթալարը
միլլէթտալարըմըլտան Բաշի-
տին գօմանտալարտա պուլլընաղ-
լարը հիւլտէ՝ Աշիրապատ չէհրի-
նի վէ ճիւղարըն ղալթ իտէրէք
իլէրիլէթիլէրի վէ Շահըն մէվ-
զընը ֆէնա հալտէ միւշթիլալթ-
տա պուլլընտըղընը պիւրթիլիյօր:

ԱԻՍՏՐԻԱ ՎԷ ՍԵՐՊԻԱ

Վիեննա տա ինկիլիզ վէ Թրան-
սըզ էլիլէրինին Աստրիա խա-
րիճիլէ նաղըրը իլէ միւղէքթէ-
լէրտէն սօնրա՝ տէվլէթլէրին Սեր-
պիալալէրէճէթլէրի նօթա իշիւն
պէյլինլէրինտէ իթիլալի հասըլ օլ
մուշ Ըմըլ Ալըն 18ինտէ Պէլ
կրատտաքի ինկիլիզ, Բուս, Թրան-
սըզ վէ Ալման էլիլէրի պիւրիլ-
տէ օլարազ, Սըրպ խարիճիլէ նէ-
ղարէթիլէ կիտէրէք, պէօյիկ
տէվլէթլէր նամընա նաղըրա պիւր
նօթա վէրտիլէր, Իշպու նօթա-
նըն միւնտէրէճաթը էլան էվ-
րազը հաղաթիստէ Եարըլմաթը
իսէ, մալիւմ օլտըղը իւղրէ, Հէր-
սէք Պօսնանըն Աստրիա իլհա-
ղընը թանըմաք իշիւն՝ Սերպի-
անըն Վիեննա գաղիլէսինի վէ-
րէճէկի ճէվապնամէնին թարզը-
նը կէօթէրիլ պիւր վարազա Ը-
տը:

Սըրպ հիւքիւմէթի էվլէլտէն
պէրու Հէրսէք Պօսնա մէսէլէսինի
պէօյիկ տէվլէթլէրին մուհաքէ-
մէօրինէ վէ իշիլնէ իհալէ էյլէ-
միշ օլմաղլէ, չիմտի պու միւթ-
թէֆիպ նօթա իլէ կէօթէրիլէն
չարթլարա կէօրէ հարէքթի ի-
տէճէկի չիւրէսիլ տիւր Շու հալ-
տէ Աստրիա վէ Սերպիա պէյ-
նինտէ մուհարէպէ գօրգուսը չիմ-
տիլի միւնտէթի օլմուշ նաղըրը
իլէ պաղըլիյօր:

—Սըրպ վէլիւհաթը բրէնս Կէօր-
կիւնին հաղիմիլլէթ հուգուղըն-
տան իսթիլալ իթմէսի վէ բրէնս
Ալլէքսանտըրը վէլիւհաթ գաղալ-
օլուլմասը վէ պու խուսուստա կէ-
չէն տէօտէն տալիլի միսէլէլէր-
տէ չու կիւնլէրտէ Սերպիա էհա-
լիսի մէշլուլ օլմազտա տըր:

Ապրիլ 1ին վաղու կը տըր ի
Ամիլխաննայի առէլ Պալկարալա
փոխըն Վրայ, 4 միւս սէնսկիւր
1 սարօն Եա խոհանոց:

ՋԱՏԱՎԱՆ ԱՆՈՒՇԱՅԵՐ
(ԳՕԶՈՒՆԱԳ)

Անուշաճառ ՏԻՄԻԹՐ ՄԱՐԻՆՈՎ
կ'ալա ծանուցանել Վառնայի հալ
հասարակօ թիւն թէ, Չապիլ աթիլ-
կը պատրաստէ խիստ ճաշակաւոր Եւ
համեղ աւուշ հացեր (գօղնաք) Եւ ա-
ւուշեղէններ որոնք գիւնըն չափա-
ւորութեան հետ էն ներքաճաշակ յա-
ճ խորհրդը գոհացնելու առաւելու-
թիւնը ունին:

Տ. ՄԱՐԻՆՈՎԻ ծանօթ Երկ Ե խա-
նութիւնն ալ կը գոնին ապապրանք-
ներ Չապիլալան Անուշացիներ, որոնք
կր'ան կէս քիլօէ մինչեւ հինգ քիլօ
կ'ալա Եւ պատրաստուի ըստ ճաշակի
յաճախորդին:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

ՋԱՆԻՐԷ

Պիշիլ, Տիւն		
Վալօն	100 քիլօ.	22.60
Ա. ապա	15-80 լիպ.	16. — 17. 80
Արթիւ		
Վալօն	100 քիլօ	15. —
Արապա	45-52 լիպ.	8. — 8. 60.
ԵՈՒԼԱՅ արապա	33-36 լիպ.	6. — 6. 60
»	100 քիլօ	11-20
Չալճար արապա	52-57 լիպ.	12-13. 20
ՆԱՍՈՒԼԱ 100 քիլ.		16. 24
ՏԱՐԸ արապա		9.
ԲՕԼՕԶ արապա	55-60 լիպ.	17. — 18.
ՄԻՍԻՐ		10. 11
Կիւնտէ վալօն	70/80 վէ	200 300
արապա կէլլէքտէ.		
ՊԱԳԱԼԻՅԷ		
Վարնա ըրադտանտա պաղալիլէ		
մալլէրին պու կիւնքի ֆիլպըր, ալթուն		
Ֆրանք իլէ		
ԳԱՀՎԷ		2 10 2.25
Շէֆէր նէմգէ		88
Շէֆէր քէմէլ սանտրգ		44. 88
Բիւրիւն ճէնօվա չուվալը		45-40
»	ձիւլպէ	47-
»	Ինկիլիզ	35. 50
»	»	50.
ԿԱԶ Սանտըրը		10 40.
Չէթիլն Եարը քիլօ		1.80 2. 10
ԳՈՒՐՈՒ Իւղիւմ		60. 70
Եուսուլթա	100 առէթի	5 80

ԻՍԹԱՐ

Դէօյլէրտէ պուլլունուպտէ կա-
ղէթա պօրճլարընը էլան էօտէ-
մէմիշ օլան ապօնլէրիլիզ Չա-
տիկէ գառար կէօնտէրմէլէր
իսէ, կաղէթալարընը քէսէճէլիզ:

ԱԶԱՏ ԵՐԳԱՐԱՆ

Ընտիր Ե նորագոյն Երգերու
այս հաւաքունը յարմարա-
գոյնն է նուէր զրկելու համար
Երիտասարդ բարեկամներու ու
բարեկամուհիներու Ե դպրոցա-
կաններու:

Գինն է Վառնայի մէջ 1 ֆր.
իսկ դուրս զրկելու ծախքը 10
սանդիմ:
Նամակադրոշմ ալ կընդունուի
5 սանդիմոց (ոչ կերպովա)
Տաւը հատէ աւելի գնողնե-
րու համար մասնաւոր զեղչ:
Դիմել Վրայալաքի խմբագր-
թեան:

Издатель: X. Купаед ІАНЬ

Տպարան «Իրայունի» — Վառնա